

Toscane

april 2024

Groep 1

Excursie 4 havo, 4 vwo

Pontes Het Goese Lyceum

Programmaboekje voor de excursie naar Toscane onder leiding van
mw. Koole-Rouw, dhr. Van Maldegen, dhr. Quaak, mw. Videler

**“Al onze kennis spruit voort
uit onze waarnemingen.”**

Leonardo da Vinci

**“Als geest en hand niet
samengaan,
ontstaat er geen kunst.”**

Leonardo da Vinci

Inhoud

Belangrijke informatie:.....	5
Regels	6
Tips	7
Programma	9
Toscane.....	10
Pietrasanta	10
Florence	10
Dom, Campanile en Baptisterium	10
Piazza della Signoria.....	11
Galleria dell'Accademia	11
Da Vinci Museum	11
Uffizi	11
Ponte Vecchio.....	12
Giardino di Boboli.....	12
Lucca	12
San Gimignano	12
Cinque Terre.....	13
Pisa.....	13
Italiaans om mee te beginnen	14
Bijlagen:	15
Fotolijst deelnemende leerlingen.....	15
Achtergrondinformatie bezienswaardigheden Toscane.....	15
Opdrachten (deze krijg je in Toscane)	15

Beste Toscane-gangers,

Jullie hebben ervoor gekozen om mee te gaan naar Toscane en dat is een heel goede keuze! Toscane is om allerlei redenen een populaire vakantiebestemming. Wij gaan er vooral heen vanwege de kunst, de historische stadscentra en alle andere bezienswaardigheden. Je kunt er echter ook goed shoppen en lekker eten. We gaan een weekje genieten van alle mooie dingen die Toscane te bieden heeft. In dit boekje vind je informatie over de reis, lees het goed door. Heb je na het lezen nog vragen, stel ze dan aan de reisleiding.

Veel plezier!

Team Toscane 1

mw. M. Videler, dhr. J. van Maldegem, mw. M. Koole-Rouw en dhr. T. Quaak

Belangrijke informatie:

Adres hotel:

Hotel Happy
V.le Roma, 291,
55045 Pietrasanta LU,
Italië

Telefoonnummers docenten, alleen voor noodgevallen:

Mw. M. Koole-Rouw:	0031-613738186
Dhr. J. van Maldegem:	0031-628116265
Mw. M. Videler:	0031-643140300
Dhr. T. Quaak:	0031-625240794

Telefoonnummer schoolleiding, alleen voor noodgevallen:

Dhr. N. Rijvers 06-52338785
Afdelingsleider vwo,
coördinator buitenlandse reizen

Regels

Natuurlijk gelden tijdens deze reis de normale schoolregels en omgangsvormen. Op de informatie-avond hebben alle leerlingen en een ouder/verzorger de 'akkoordverklaring regels schoolexcursies' ondertekend. Om onduidelijkheden te voorkomen, zetten we hier nog een aantal belangrijke afspraken op een rij.

1. Begeleiders en leerlingen zijn samen verantwoordelijk voor het slagen van de reis. Aanwijzingen van de leiding volg je altijd op.
2. Heb je vragen, stel die dan aan de reisleiding. Kom naar ons toe als (je denkt dat) er iets aan de hand is. Wees terughoudend met communicatie via social media.
3. Schade veroorzaakt door een leerling, wordt door die leerling zelf vergoed. Is er bij aankomst al iets kapot in je kamer, meld dit dan meteen bij de leiding.
4. Het meenemen van boxen/speakers is niet toegestaan. Muziek luisteren met oordopjes mag wel.
5. Het in het bezit hebben of het gebruik van energydrinks, alcohol en/of drugs is niet toegestaan. Er mag ook geen alcohol voor thuis meegenomen worden. **DEZE REIS IS ALCOHOLVRIJ!** Er mag niet gerookt of gevapet worden in en om de bus of het hotel (ook niet op het balkon).
6. Nepwapens zijn in Nederland ten strengste verboden, maar in Italië soms gemakkelijk te koop. Tijdens de gehele reis is het hebben en/of kopen van deze wapens niet toegestaan.
7. De reis heeft een vol programma. Om ervoor te zorgen dat degenen die hun rust nodig hebben, die ook krijgen, heerst er vanaf 22:30 uur rust op de kamers. Als we 's avonds het hotel uit gaan, is iedereen stil zodra we het hotel binnenkomen.
8. Verlaat de groep nooit zonder toestemming. Blijf met gemengde groepjes van minstens 3 leerlingen bij elkaar. Neem altijd het adres en telefoonnummer van het hotel, het plattegrondje en de telefoonnummers van de docenten mee. Let op het verkeer en loop op de stoep! Op het station gedraag je je rustig op het perron, blijf achter de gele streep en steek **nóóit** het spoor over maar gebruik de tunnels.
9. Het hotel ligt vlakbij het strand. De stroming van de zee kan verraderlijk zijn. Zwemmen doe je daarom alleen bij daglicht en met een groepje. Er mag dus niet in het donker en/of alleen gezwommen worden.
10. Bij twijfel of onduidelijkheden beslist de leiding.

Als een leerling weigert zich aan deze regels te houden, kan hij/zij door de leiding **op eigen kosten** naar huis worden gestuurd.

Tips

- **Belangrijke bagage**

Laat het adres en telefoonnummer van het hotel voor de thuisblijvers achter! Het volgende moet je natuurlijk wel meenemen: **geldig paspoort/identiteitskaart** (plus kopie), **pasje ziektekostenverzekering** (beide in je handbagage, **beide pasjes moet je laten zien voor je instapt in de bus!**), **dit boekje** (kies zelf of je het wil printen, downloaden of allebei), wekker (telefoon).

- **De reis**

De reis duurt ongeveer 18 uur. Doe lekker zittende kleding aan. Neem voor onderweg voldoende eten en drinken mee en denk eraan dat je niet bij je tas onder in de bus kan! **Lenzenpullen, medicijnen e.d. neem je dus mee in je handbagage. Dit geldt ook voor je paspoort/identiteitskaart en het pasje van je zorgverzekering. Aan je weekendtas maak je een ingevuld bagagelabel vast.** Je kunt leuke films (op DVD) meenemen om samen te kijken in de bus. Er zijn maar een paar USB-oplaadpunten in de bus, of zorg voor een powerbank. Muziek luister je alleen met oortjes in, niet via de speaker. Plassen onderweg kost vaak € 0,70, maar dat is beter dan in de bus! We rijden met de bus door Zwitserland. De Europese roaming-afspraken gelden daar niet, dus stop op tijd met streamen om een hoge rekening te voorkomen. In de bus kun je voor €1,50 frisdrank kopen bij de buschauffeur.

- **Weer & kleding**

De gemiddelde temperatuur is 18°C in april. Denk aan je zonnebril en zonnebrandcrème. Het kan echter ook regenen... Stop daarom een opvouwbare paraplu of regenjas in je tas. We lopen veel, neem goede schoenen mee. In Cinque Terre gaan we hiken, stevige schoenen zijn hier een must! Viareggio is een badplaats en ook Cinque Terre ligt aan de kust, dus als je wil zwemmen, neem dan badkleding en een badhanddoek mee. Denk eraan dat jongens én meisjes bij het bezoeken van kerken kleding tot over de knie en elleboog aan moeten.

Eten & drinken

Italianen ontbijten thuis met koffie en koekjes of staand aan de bar in een café. Het ontbijt in het hotel is dus niet zo voedzaam als wij gewend zijn: vaak niet meer dan een broodje met boter en jam. Neem eventueel wat van thuis mee. Voor de lunch krijg je lunchgeld. Kraanwater en water bij fonteinën kun je niet drinken, maar flessenwater is goedkoop. **Bespreek medicijngebruik, medische bijzonderheden en dieetwensen vooraf met de leiding (ook als je bijvoorbeeld geen vlees of vis eet). Neem voldoende medicijnen én je (vertaalde) recept mee.**

- **Handdoeken**

Leerlingen moeten zelf handdoeken meenemen.

Tips (vervolg)

- **Zakgeld**

Alle maaltijden zijn inbegrepen. Je hebt dus alleen geld nodig om wat drinken of een ijsje te kopen of voor souvenirs. Wij denken aan maximaal €50,- . Je kunt gewoon betalen met euro's en op veel plaatsen pinnen, maar hou er rekening mee dat Toscane duur is. Op het terras betaal je vaak verplicht 'coperta', dat betekent dat je per persoon iets extra's betaalt, meestal €1 of €2.

- **Reisziekte**

De Etos verkoopt polsbandjes (Sea-Band), die bij veel mensen goed werken tegen reisziekte. Ze kosten ongeveer € 14 per setje. Deze zijn eventueel te gebruiken in combinatie met Travelin reistabletten van VSM of Primatour.

- **App MapsWithMe lite**

Via de gratis app MapsWithMe lite kun je online plattegronden downloaden die je offline kunt raadplegen. Als je thuis de kaart van Italië alvast op je telefoon zet, kun je die op reis raadplegen, waar je ook bent.

- ***Inferno* van Dan Brown**

Het boek *Inferno* van Dan Brown is een spannende bestseller die zich voor een groot gedeelte afspeelt in het centrum van Florence. Al lezende kom je zo allerlei wetenswaardigheden tegen over de gebouwen die we in de stad gaan bezoeken.

- **Regels in musea**

In de musea die we bezoeken, gelden verschillende regels. Luister altijd naar de aanwijzingen van de leiding en het museum personeel en gedraag je rustig. Vaak mag je alleen fotograferen zonder flitser of statief, soms mag je helemaal geen foto's maken. In enkele musea moeten tassen en bezoekers eerst door een scanner en moeten grote rug- en schoudertassen verplicht ingeleverd worden bij de garderobe. Let er na de tassencontrole goed op dat je je eigen bezittingen weer mee neemt.

Programma

(onder voorbehoud)

Zondag 14 april 2024

18.45 uur Bus aanwezig op het parkeerterrein bij de school
19.00 uur Vertrek vanuit Goes

Maandag 15 april 2024

13.30-14.00 Verwachte aankomst bij het hotel in Viareggio
overdag Programma in Viareggio
diner In het hotel

Dinsdag 16 april 2024

overdag Bezoek aan Florence **Let op: ID-kaart mee!**
diner In Florence

Woensdag 17 april 2024

ochtend Bezoek Lucca
middag Bezoek aan San Gimignano
diner In het hotel

Donderdag 18 april 2024

overdag Bezoek aan Cinque Terre, hiken en strand
diner In het hotel

Vrijdag 19 april 2024

09.00 uur Ontbijt, spullen in de bus en uitchecken
Ochtend In Viareggio
14.00 uur Lunch in hotel, daarna vertrek naar Pisa
15.00 uur Aankomst in Pisa
16.00 uur Vertrek uit Pisa richting Nederland
onderweg Dinerstop

Zaterdag 20 april 2024

07.00 à 08.00 Ontbijt onderweg
10.00 à 11.00 Verwachte aankomst in Goes

Toscane

Toscane is over de hele wereld beroemd om zijn kunst, geschiedenis en prachtige landschap. Het verleden en het heden gaan hier op een opmerkelijke manier samen, want de inwoners zijn trots op hun erfgoed. Onafhankelijk en strijdlustig hebben ze eeuwenlang hun omgeving en hun tradities weten te bewaren. Hierin schuilt voor een groot deel de aantrekkingskracht die Toscane heeft op bezoekers.

Pietrasanta

Ons hotel staat in Pietrasanta, vlakbij Viareggio, aan de Tyrreense zee, in de provincie Lucca. Het plaatsje is een langgerekte badplaats met een breed zandstrand en een klein centrum.

Florence

Geen enkele stad in Europa heeft in haar stadscentrum een grotere rijkdom aan kunstschaten verzameld dan Florence. Het centrum zelf is erg compact, je zou het in een uur kunnen bezichtigen... ware het niet dat er overal een ander meesterwerk te ontdekken valt. Florence werd in 50 v. C. als Florentia gesticht nabij de rivier de Arno en de toen machtigere stad Fiesole. 300 jaar geleden was Florence het culturele centrum van Europa en begon hier de renaissance.

In Florence zijn er vele bezienswaardigheden, zoals de Dom, de Galleria dell'Accademia, het Piazza della Signoria, het Uffizi, de Ponte Vecchio en de Giardino di Boboli.

Dom, Campanile en Baptisterium

De Duomo Santa Maria del Fiore is een enorme kathedraal waar 20.000 mensen in kunnen. De koepel is 79 meter hoog en is voltooid in 1436. Het is de grootste koepel van die tijd zonder de traditionele steunconstructie. Om deze koepel te bouwen, heeft Brunelleschi de techniek van het Pantheon in Rome gebruikt: bakstenen van verschillende omvang zijn geplaatst in een zelfondersteunend visgraatverband. De losstaande klokkentoren is 85 meter hoog. De deuren van het baptisterium zijn besteld in 1401 en worden beschouwd als de eerste producten van de renaissance.

Piazza della Signoria

Dit plein is een openbare beeldengalerij en met het Palazzo Vecchio sinds de 14^e eeuw het hart van de Florentijnse politiek. De beelden herinneren aan belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van de stad. Het bekendste beeld is de *David* (1504) van Michelangelo, dit is echter een kopie. In 1873 werd het originele beeld in de Galleria dell'Academia gezet om het te beschermen tegen weersinvloeden en de vervuiling.

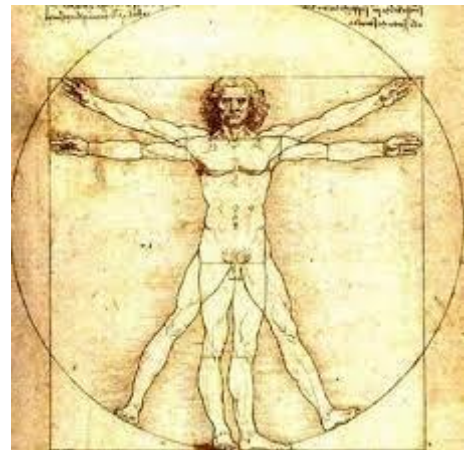

Galleria dell'Academia

In Florence werd in 1563 de eerste kunstacademie van Europa opgericht. In de Galleria dell'Academia werd in 1784 een kunstcollectie bijeengebracht om de studenten van materiaal te voorzien dat ze konden bestuderen en kopiëren. Nog steeds zie je in de Academia studenten met hun tekenblok op schoot schetsen maken, vooral van het beroemdste beeld dat er staat: de originele *David* van Michelangelo. Michelangelo was 29 toen hij dit beeld in opdracht van de stad maakte uit een blok marmer dat al uitgehakt was. De verhoudingen voor het kunstwerk kon hij dus niet helemaal vrij kiezen.

Da Vinci Museum

Leonardo Da Vinci is een 'uomo universalis', een kunstenaar uit de renaissance die zich niet alleen bezig hield met schilderen en beeldhouwen, maar ook met wetenschap en techniek. Hij is bekend van de Mona Lisa, maar heeft ook veel wetenschappelijke ontdekkingen gedaan en onderzoek verricht op het gebied van de anatomie. Hij was bijvoorbeeld geïnteresseerd in hoe de mens zou kunnen vliegen. In dit museum kunnen we zijn mechanische ontdekkingen zien.

Uffizi

Naast het Piazza della Signoria ligt het Uffizi. Dit werd tussen 1560 en 1580 gebouwd als het kantoor (uffici) van de nieuwe regering van Cosimo I. Vanaf 1581 gebruikten zijn erfgenamen het lichte gebouw om de kunstschaten van de Medici-familie tentoon te stellen. Het museum herbergt vele belangrijke en beroemde kunstwerken, waaronder *De geboorte van Venus* van Botticelli (waarvan je hiernaast een detail ziet). Het is één van de bekendste musea ter wereld, dat verklaart ook de lange wachtrijen die er altijd voor de ingang staan.

Ponte Vecchio

Vanaf het Piazza della Signoria loop je langs het Uffizi via de Ponte Vecchio richting Palazzo Pitti. De 'oude brug' stamt uit 1345 en is de enige brug van de stad die niet werd opgeblazen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Via een geheime gang werden zelfs mensen over deze brug het stadscentrum uitgesmokkeld. De bedrijfjes die er in de middeleeuwen zaten (slagers, leerlooiers en smeden) konden hun afval makkelijk lozen in de Arno. De Medici-familie vond de stank en het lawaai echter niet gepast voor de brug tussen het stadhuis (Palazzo Vecchio) en de residentie van de stadsbestuurders (Palazzo Pitti) en daarom moesten deze bedrijfjes plaatsmaken voor edelsmeden. Nu vind je op de brug nog steeds heel veel kleine winkeltjes met goud en sieraden.

Giardino di Boboli

Het Palazzo Pitti werd vanaf 1457 gebouwd voor de bankier Luca Pitti. Toen zijn erfgenamen de bouwkosten een eeuw later niet meer konden opbrengen, werd het gekocht door de Medici's, die het ontwerp aanpasten tot het huidige gebouw. In het paleis bevinden zich verschillende musea. Wij gaan, mits de tijd het toelaat, naar de paleistuin: de Giardino di Boboli. Deze tuinen zijn een goed voorbeeld van gestileerde tuinaanleg uit de renaissance, in 1550 aangelegd door de Medici's. Er zijn diverse soorten beplanting en beelden uit verschillende stijlen en perioden. Door de hoge ligging heb je bovendien een mooi uitzicht over de stad. Omdat het één van de weinige parken in de stad is, wordt het door Florentijnen ook gebruikt om met de kinderen naar toe te gaan en lekker in het gras te liggen.

Lucca

Lucca werd in 180 v.C. een kolonie van het oude Rome en is omgeven door zware stadsmuren, die zijn gebouwd tussen 1504 en 1645. Ze behoren tot de best bewaarde verdedigingswerken uit de renaissance. Binnen en op de stadsmuren wordt er veel gefietst. Opvallend is de ovale vorm van het Piazza del Mercato, een overblijfsel van het Romeinse amfitheater.

San Gimignano

San Gimignano is een bijzonder, goed bewaard gebleven middeleeuws stadje omsloten door een stadsmuur. Auto's mogen het oude centrum niet in, waardoor de middeleeuwse sfeer versterkt wordt. Van de 76 hoge torens die in de 13e eeuw werden gebouwd, zijn er nog veertien over. De hoogste (54 meter) kun je beklimmen. De torens dienden als privéfort en symboliseerden de rijkdom van de eigenaar. Rivaliserende families bouwden steeds hogere torens om hun burens af te troeven. We vinden hier ook één van de beste gelateria's van Italië!

Cinque Terre

De Cinque Terre bestaat uit vijf dorpjes langs de Italiaanse kust. De vijf dorpen, Monterosso al Mare, Vernazza, Corniglia, Manarola en Riomaggiore, staan op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Er loopt een wandelpad dat de vijf dorpjes met elkaar verbindt: de Via dell'Amore. Daarnaast is er ook een spoorlijn tussen de dorpjes en vaart er een veerdienst. Het is een uniek plekje Italië aan de Middellandse zee.

Pisa

Pisa werd in de 5^e eeuw v.C. gesticht door de Grieken, later kwamen de Etrusken en de Romeinen. Wij kennen Pisa vooral van de Scheve Toren, maar die is maar een onderdeel van het 'Veld der Wonderen': de toren, de dom, het baptisterium en de begraafplaats vormen volgens kenners de mooiste compositie van romaanse en gotische bouwkunst in Italië. Alle gebouwen op dit plein staan een beetje scheef door de slechte fundering en de moerasachtige ondergrond. Met de bouw van de Scheve Toren is begonnen in 1173 en al bij de derde verdieping begon de toren te hellen. Toch bouwde men gewoon door, tot de toren in 1350 af was.

*Toren van Pisa:
fotomoment!*

Italiaans om mee te beginnen

ja/nee	-	si/no
goedemorgen	-	buongiorno
goedemiddag	-	buongiorno (voor 15.00 uur)
	-	buonasera (na 15.00 uur)
goedenavond	-	buonasera
welkom	-	benvenuto/a/i/e
tot straks	-	arrivederci
tot morgen	-	a domani
alstublieft (verzoek)	-	per favore
alstublieft (aanreiken)	-	prego
dank u wel	-	grazie
Ik spreek geen Italiaans	-	Non parlo italiano
Ik versta u niet	-	Non capisco
Spreekt u Engels/ Frans?	-	Parla inglese / francese?
Ik ben Nederlander	-	Sono olandese
Neem me niet kwalijk	-	Mi scusi
Ik wil graag ...	-	Vorrei ...
Hoe is u naam?	-	Como si chiama?
Mijn naam is...	-	Mi chiamo...
Waar is.../ waar zijn...?	-	Dov'è.../dove sono...?
Hoe kom ik in/bij...?	-	Per andare in/a/da...?
(Altijd) rechtdoor	-	(sempre) dritto
Linksaf/ rechtsaf	-	a sinistra/ a destra
Het is tijd om te gaan	-	E'ora di andare

Vind je het leuk om meer Italiaans te leren? Probeer de (gratis) app DuoLingo eens!

Bijlagen:

Fotolijst deelnemende leerlingen

Achtergrondinformatie bezienswaardigheden Toscane

Opdrachten (deze krijg je in Toscane)